

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ бакалавр _____
/

галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини» _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 292 міжнародні економічні відносини _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Міжнародний бізнес _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародний бізнес» _____
(обов'язкова / за вибором)

факультет _____ Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

20” червня 2019 року, протокол № 15

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).
Професор, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії
Архістрєєв С.І.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від “19” червня 2019 року № 13

В. о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

_____ І. О. Дерід
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “19” червня 2019 року № 11

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Л.І. Григорова-Беренда
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

освітньої програми / спеціалізації Міжнародний бізнес

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

полягає у вивченні особливостей управління міжнародним бізнесом і опануванні студентами теоретичних знань і практичних навиків прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень в умовах глобальної економіки з врахуванням зарубіжної практики і української специфіки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- організаційної побудови міжнародного підприємства,
- особливостей управління, планування та контролю у міжнародній фірмі,
- управління кадрами та особливостей різних методів управління.
- опанування загальних понять з управління міжнародного бізнесу,
- положень про здійснення управління міжнародного бізнесу у різних національних економічних системах, зокрема української.

1.3 Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5 Характеристика навчальної дисципліни
обов'язкова дисципліна спеціалізації «Міжнародний бізнес»
Денна форма навчання
Рік підготовки:
3-й
Семестр

5-й-
Лекції
32 год.
Практичні, семінарські заняття
32 год.
Самостійна робота
56 год.
Індивідуальні завдання
курсова - 30 год із самостійної роботи, 2 контрольні роботи – 10 год. із с.р. на підготовку.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- сучасні тенденції розвитку управління міжнародним бізнесом;
- сутність і складові міжнародного менеджменту та його зв'язок з міжнародним бізнесом і сфери використання в Україні;
- організаційно-правові форми міжнародного бізнесу;
- вплив глобалізації на управління транснаціональними корпораціями;
- методи державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків;
- значення, складові та особливості управлінського аналізу середовища міжнародного бізнесу;
- сутність технологій інвестування в міжнародному менеджменті;
- характеристику менеджменту міжнародних корпорацій в умовах різних національних культур;
- основні типи сучасних стратегій міжнародних корпорацій та їх реалізацію в Україні;
- особливості реалізації основних функцій менеджменту в міжнародних корпораціях та їх реалізацію в Україні;

- систему управління людськими ресурсами в транснаціональних корпораціях і її особливості в Україні;
- основні проблеми та перспективи розвитку міжнародного менеджменту в контексті подальшої глобалізації бізнесу;
- сутність маркетингової діяльності підприємств на міжнародному ринку.

вміти:

- аналізувати зовнішнє середовище і визначати напрями розвитку міжнародного менеджменту;
- визначити конкретні характеристики і вимоги до менеджерів, що працюють в умовах певної країни, та їх здатність пристосовуватися до цих вимог;
- виявляти тенденції і перспективи розвитку конкретних ринків і використовувати ці результати в своїй практичній діяльності;
- вибирати конкретні стратегії розвитку бізнесу міжнародної компанії з урахуванням її пріоритетів та особливостей країни;
- брати участь у підготовці контрактів купівлі-продажу та в міжнародних переговорах;
- застосувати сучасні процедури розроблення планів та прийняття управлінських рішень у процесі діяльності міжнародної компанії в певній країні;
- проектувати організаційні структури управління для міжнародної корпорації в цілому та її підрозділів у певній країні;
- підготувати пропозиції керівництву міжнародної компанії щодо поліпшення мотивації персоналу з урахуванням особливостей національних культур;
- вибирати ефективний стиль керівництва залежно від рівня управління міжнародною корпорацією та специфіки культури певної країни; складати програми тренінгу різних категорій персоналу міжнародних корпорацій;
- аналізувати ефективність впровадження бізнес-планів.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі

Міжнародний бізнес і міжнародний менеджмент.

Основні риси міжнародного бізнесу. Конкурентні переваги міжнародного бізнесу.

Завдання міжнародного стратегічного менеджменту. Стратегічні альтернативи міжнародного бізнесу. Розробка міжнародних стратегій

Тема 2. Стратегії проникнення на міжнародні ринки

Аналіз зарубіжних ринків. Оцінка альтернативних зарубіжних ринків. Оцінка витрат, доходів і ризиків. Вибір способу проникнення. Експорт товарів або послуг на зарубіжні ринки. Форми експорту. Міжнародне ліцензування. Переваги і недоліки. Міжнародний франчайзинг. Переваги і недоліки. Спеціалізовані способи проникнення в міжнародному бізнесі. Прямі іноземні інвестиції.

Тема 3. Міжнародні стратегічні альянси

Сутність і види міжнародних стратегічних альянсів. Мотиви створення міжнародних стратегічних альянсів. Міжнародні альянси й глобальна конкуренція.

Проектування міжнародних стратегічних альянсів у міжнародному бізнесі. Гібридна стратегія в діяльності учасників міжнародних стратегічних альянсів.

Тема 4. Організація і стратегії міжнародної маркетингової діяльності

Міжнародні маркетингові стратегії. Етапи розробки міжнародної маркетингової діяльності й маркетингових стратегій компаній. Стратегії географічної товарно-ринкової детермінованості. Swot-Аналіз у маркетинговій діяльності. Сильні й слабкі сторони компанії, можливості та загрози міжнародному бізнесу.

Конфронтаційні стратегії. Коопераційні стратегії. Інноваційні стратегії.

Імітаційні стратегії. Глобальні маркетингові стратегії й глобальне забезпечення бізнесу.

Тема 5. Організаційні структури у міжнародному бізнесі

Типи організацій у міжнародному бізнесі по взаємодії із зовнішнім середовищем. Типи організацій по взаємодії підрозділів. Традиційна організація.

Дивізіональна організація. Матрична організація.

Корпоративна організація міжнародного бізнесу. Нове в типах організацій.

Едхократична організація (заснована на компетентності). Багатомірна організація.

Партисипативна організація. Підприємницька організація. Організація, орієнтована на ринок.

Тема 6. Міжнародний операційний менеджмент

Природа міжнародного операційного менеджменту. Стратегічний контекст міжнародного операційного менеджменту. Виробничий менеджмент Управління ланцюжком постачань і вертикальна інтеграція Рішення про розміщення. Міжнародна логістика і управління матеріалами. Міжнародні операції по наданню послуг. Характеристики міжнародних послуг. Організаційний менеджмент послуг. Управління ефективністю на міжнародних підприємствах.

Тема 7. Менеджмент фінансових ресурсів міжнародного бізнесу

Фінансові рішення в міжнародному бізнесі. Управління фінансовою функцією міжнародного бізнесу. Джерела фінансування міжнародного бізнесу. Глобальні фінансові потоки. Управління інфляційними й валютними ризиками. Стратегії хеджування ризиків.

Фінансовий менеджмент транснаціональної компанії. Фінансування зовнішньої торгівлі. Фінансування інвестиційного процесу. Місце й роль цінних паперів у міжнародному інвестиційному процесі. Міжнародний ринок інвестицій. Форми міжнародних інвестицій. Міжнародні інвестиційні компанії. Критерії доцільності міжнародного інвестування. Керування міжнародним інвестиційним портфелем.

Страхові ризики інвестування. Схема колективного міжнародного інвестування.

Регіональні інвестиційні фонди. Міжнародні інвестиційні фонди. Глобальні інвестиційні фонди.

Тема 8. Менеджмент трудових ресурсів у міжнародному бізнесі

Фактори формування трудових ресурсів у рамках міжнародної діяльності компанії. Планування трудових ресурсів. Кадрові переміщення при закордонних

операціях, підготовка керуючих у середовищі міжнародного бізнесу. Адаптація персоналу до різних ринків праці. Підходи до відбору персоналу в міжнародному бізнесі: етноцентризм, поліцентризм, регіоцентризм, геоцентризм. Критерії відбору персоналу в міжнародному бізнесі. Фактори мотивації персоналу в міжнародному бізнесі. Системність, адитивність, комплексність, результативність, облік національних особливостей при підборі й підготовці персоналу. Проблеми формування міжнародного колективу. Кадрові стратегії ТНК.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усьо го	у тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі	10	4	4			2
Тема 2 Стратегії проникнення на міжнародні ринки	10	4	4			2
Тема 3. Міжнародні стратегічні альянси	10	4	4			2
Тема 4. Стратегії міжнародної маркетингової діяльності	10	4	4			2
Тема 5. Організаційні структури у міжнародному бізнесі	10	4	4			2
Тема 6. Міжнародний операційний менеджмент	10	4	4			2
Тема 7. Менеджмент фінансових ресурсів міжнародного бізнесу	10	4	4			2
Тема 8. Менеджмент трудових	8	4	2			2

ресурсів у міжнародному бізнесі						
2 контрольні роботи	12		2			10
Курсова робота	30					30
Усього годин	120	32	32			56

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин.
	Тема 1. Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі	4
	Тема 2 Стратегії проникнення на міжнародні ринки	4
	Тема 3. Міжнародні стратегічні альянси	4
	Тема 4. Стратегії міжнародної маркетингової діяльності	4
	Тема 5. Організаційні структури у міжнародному бізнесі	4
	Тема 6. Міжнародний операційний менеджмент	4
	Тема 7. Менеджмент фінансових ресурсів міжнародного бізнесу	4
	Тема 8. Менеджмент трудових ресурсів у міжнародному бізнесі	2
	2 контрольні роботи	2
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість б. годин.
1.	Тема 1. Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
2.	Тема 2 Стратегії проникнення на міжнародні ринки. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2

3.	Тема 3. Міжнародні стратегічні альянси. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
4.	Тема 4. Стратегії міжнародної маркетингової діяльності. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
5.	Тема 5. Організаційні структури у міжнародному бізнесі. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
6.	Тема 6. Міжнародний операційний менеджмент. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
7.	Тема 7. Менеджмент фінансових ресурсів міжнародного бізнесу. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
8.	Тема 8. Менеджмент трудових ресурсів у міжнародному бізнесі. Вивчення конспекту, прочитання основної та додаткової літератури, підготовка до семінару	2
	2 контрольні роботи. Вивчення літератури, підготовка за питаннями.	10
	Курсова робота	30
	Разом	56

6. Індивідуальні завдання

1. Написання курсової роботи за однією із запропонованих тем. Детальніше в НМКД

1. Поняття та причини формування міжнародних стратегічних альянсів.
2. Сутність міжнародного менеджменту та його забезпечення.
3. Основні принципи та функції міжнародного менеджменту.

4. Організаційні структури міжнародного бізнесу.
5. Причини та форми створення міжнародних фінансово-промислових груп.
6. Глобалізація та інтернаціоналізація бізнесу як необхідна умова міжнародного менеджменту.
7. Загальні закономірності та основні етапи інтернаціоналізації фірми.
8. Особливості та проблеми міжнародного менеджменту.
9. Організаційні форми міжнародного банківського бізнесу.
10. Багатонаціональна компанія як форма міжнародного бізнесу.
11. Корпоративні стратегії в міжнародному менеджменті.
12. Управління міжнародною конкурентоспроможністю фірми.
13. Стратегії конкуренції в міжнародному бізнесі.
14. Стратегічне планування в міжнародному менеджменті.
15. Стратегічні рішення в міжнародному менеджменті.
16. Маркетингове дослідження ринків міжнародною фірмою.
17. Управління фінансовими ресурсами розвитку міжнародної фірми.
18. Управління трудовими ресурсами розвитку міжнародної фірми.
19. Розробка й аналіз стратегічних альтернатив діяльності фірми за кордоном.
20. Міжнародне валютно-фінансового середовище, характеристика його складових.
21. Способи фінансування міжнародної фірми.
22. Інвестиційні проекти в міжнародному бізнесі, сутність і критерії оцінки.
23. Види ризиків у міжнародному бізнесі.
24. Валютний ризик, поняття і способи хеджування.
25. Ф'ючерсні й форвардні контракти в міжнародному бізнесі, порівняльна характеристика.
26. Факторингові й форфетингові операції у фінансуванні експорту.
27. Опціонні контракти в міжнародному бізнесі, характеристика й переваги.
28. Управління лізинговими операціями в міжнародному бізнесі.
29. Технологічна політика в міжнародному менеджменті, її основні цілі й завдання.

30. Менеджмент міжнародних бізнес-проектів.
31. Управління персоналом у міжнародному бізнесі.
32. Мотивація персоналу міжнародних фірм.
33. Перебудова міжнародної фірми: поняття, цілі й завдання.
34. Цінова політика на зовнішньому ринку і визначення ціни контракту.
35. Механізм розрахунків по зовнішньоторговим операціям.

2. Написання 2 контрольних робіт. Приклади та критерії оцінювання – в НМКД.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань – 24.

Проведення контрольних робіт. Максимальна кількість балів - 3 за кожену роботу.

Перевірка та захист курсової роботи. Максимальна кількість балів – 30.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення письмового іспиту. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – 90 хвилин.

Структура екзаменаційного завдання:

3 теоретичних питання та 4 тестових завдання.

Критерії оцінювання письмових відповідей на екзамені:

Теоретичні питання – 12*3, тести – 4

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота								Контроль на робота, передбаче на навчальним планом	Контроль на робота, передбаче на навчальним планом	курс кова	Разом	Екзам ен	Сума
Поточний контроль													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	3	3	30	60	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3						

T1, T2 ... T8 – теми.

Для всіх тем контроль навчальних здобутків студентів проводиться у формі опитування на семінарських заняттях, підготовки рефератів, вирішення задач.

За підсумками поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Набрана сума балів зі 100-балової шкали оцінки переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS у такий спосіб:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання:

відмінно – студентом складено доповідь, яка повно та ґрунтовно розкриває сутність питання. Студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчий підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, законодавчі та нормативні акти України, сформулював висновки;

добре – ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчий підхід при аналізі проблем;

задовільно – студентом висвітлена незначна частка поставленого питання, мають місце суттєві методологічні помилки та неточності, структура та логіка відповіді порушена; студент не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал;

незадовільно – здійснено спробу аналізу поставленого питання, але зроблені помилки та неточності не дозволили вірно відтворити інформацію; літературні джерела пророблені недостатньо, що майже не дозволило студентові виконати завдання.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю 30 балів

9. Рекомендована література

Основна література

1. Гриффин Р., Пастей М. Международный бизнес. / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 стр.
2. Гіл, Чарлз В.Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку: Пер. з англ..- К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2011. – 856с.
3. Дэниэлс Дж.Д., Радеба Ли Х. Международный бизнес: Внешняя среда и деловые операции: Пер. с англ. – 6-е изд. – М.: Дело Лтд, 1994. – 784с.
4. Гофман Н. Ф. Основы внешнеэкономической деятельности / Н. Ф. Гофман. – М. : Санкт-Петербург, 2001. – 201 с.

5. Лисица Н. М. Международный маркетинг : учебн. пособ. / Н. М. Лисица, В. Д. Рогожин, В. В. Юрченко. – Х., 2004. – 176 с.
6. Международный менеджмент : учебник / под ред. С. Э. Пивоварова. – СПб. : Литер, 2000. – 624 с.
7. Міжнародний бізнес : підручник. 2 видання.-К.: ВПЦ «Київський університет», 2009. – 623 с.
8. Міжнародний бізнес : підручник./ за ред. проф. В. А. Вергуна. – К.: ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
9. Міжнародний менеджмент: Навч. посібник / Під ред. О.Б.Чернеги. – К., 2006.
10. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / І. О. Піддубний, І. Е. Астахова, Л. М. Бондаренко та ін. ; за редакцією проф. І. О. Піддубного. – Х., 2004. – 252 с.
11. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / П. І. Юхименко, Л. П. Га-цька, М. В. Півторак та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
12. Орлов П. А. Менеджмент качества и сертификация продукции / П. А. Орлов. – Х., 2004. – 304 с.
13. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент. Навчально-методичний посібник. К.2014.
14. Пивоваров С., Тарасевич Л., Максимцев И. Международный менеджмент: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2013. – 720 стр.
15. Реутов В. Е. Международная инвестиционная деятельность : учебн. пособ. / В. Е. Реутов, А. С. Горда. – Симферополь : Феникс, 2008. – 335 с.
16. Рогожин В. Д. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібн. / В. Д. Рогожин, Л. В. Базалієва – Х., 2006. – 194 с.
17. Рубан В. В. Усовершенствование процесса мониторинга внутренней и внешней среды отечественных машиностроительных предприятий / В. В. Рубан, Ж. С. Лутицкая // Бизнес Информ. – 2011. – № 4. – С. 43–46.
18. Хилл Ч. Международный бизнес. / Пер. с англ. СПб.: Питер, 2013. – 688 стр.
19. Хойер В. Как делать бизнес в Европе / В. Хойер. – М. : Прогресс, 1992. – 320 с.
20. Штумпф Г. Лицензионный договор / Г. Штумпф ; пер. с нем. – М. : Прогресс, 1988. – 244 с.

Допоміжна література

1. Армстронг Г., Котлер Ф. Маркетинг. Загальний курс / Пер. с англ.: Навч. пос. - М.: Видавничий дім «Вільямс», 2001. – 608 с.
2. Барінов В. А. Внешнеэкономическая деятельность / В. А. Барінов. – М. : Форум, 2009. – 192 с.
3. Белявцев М.І., Іваненко Л.М. Маркетинг. – Київ, „Центр навчальної літератури”, 2005.
4. Бестужева С. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посібн. / С. В. Бестужева. – Х., 2009. – 384 с
5. Білорус О.Г. Економічна система глобалізму: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003 – 360 с.
6. Бобина М. А. Международный бизнес: стратегия альянсов / М. А. Бобина, М. В. Грачев. – М. : Дело, 2006. – 239 с.
7. Волошин В. Бізнес міжнародних економічних організацій. – Київ, „Київський університет”, 2002.
8. Гаркавенко С.С. Маркетинг. Підручник. – К.: Лібра, 2004. – 712 с.
9. Гіл Чарлз В. Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / В. Л. Гіл, Чарлз ; пер. з англ. – К. : Вид. Соломії Павличко "Основи", 2011. – 856 с.
10. Даніель Жуано. Світова організація торгівлі. – К., 2006.
11. Должанський І.З., Загорна Т.О. Бізнес-план: технологія розробки: Навч. посібник. – К., 2006.
12. Дякин Б. Г. Международный бизнес : учебник / Б. Г. Дякин. – М. : Rosbi : ТЕИС- 2009. – 528 с.
13. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. – Київ, „Центр навчальної літератури”, 2004.
14. Макогон Ю. В. Международный менеджмент : курс лекцій / Ю. В. Макогон, Т. В. Орехова. – Донецк : Дон НУ, 2003. – 277 с.

15. Международный бизнес : учебн.-метод. комплекс : учебн. пособ. / В. И. Черенков [и др.] ; ред. В. И. Черенков. – 3-е изд., перераб. и доп. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 572 с. :
16. Менеджмент и маркетинг бизнеса в международных компаниях. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 384 с.
17. Мировая экономика и международный бизнес : учебник / Гос. ун-т упр. ; ред. В. В. Поляков, Р. К. Щенин. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : КноРус, 2007. – 681 с.
18. Новошинська Л.В. Міжнародний маркетинг. Навчальний посібник. Київ, „Центр навчальної дисципліни”, 2004.
19. Панченко Є.Г. Міжнародний менеджмент. – Київ, „КНЕУ”, 2004.
20. Під ред. Чернеги О.Б. Міжнародний менеджмент. Навчальний посібник. – Київ, „Центр навчальної літератури”, 2006.
21. Солодков Г. П. Международный бизнес. Организация и управление : учебн. пособ. / Г. П. Солодков, Э. Т. Рубинская, Э. Д. Рубинская. – Ростов н/Д. : Феникс, 2009. - 380 с.
22. Циганкова Т.М. Міжнародний маркетинг: Навч. посібник.- К.: КНЕУ, 1998.
23. Чиненов М. В. Основы международного бизнеса : учебн. пособ. для студ. / М. В. Чиненов. – М. : КноРус, 2012. – 303 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
2. Господарський кодекс України. – Режим доступу : www.zakon.gov.ua.
3. Державний комітет статистики. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
4. Динаміка промислового виробництва в Україні. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
5. ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.europa.eu.int.
6. Зовнішня торгівля України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

7. Інститут міжнародної економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.iie.com.
8. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.
9. Міжнародна торгова палата. – Режим доступу : www.iccwbo.org.
10. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.
11. Право. Украина [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.
12. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.
13. Річні звіти суб'єктів господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.
14. Світова організація торгівлі. – Режим доступу : www.wto.org.
15. Центр зовнішньоекономічних зв'язків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.biz-center.ua.